

صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران

معاونت سیاسی

اداره پژوهش های سیاسی

بررسی رخدادهای ایران پس از انقلاب اسلامی (۱۷)

سال هفدهم انقلاب-۱۳۷۴

فرآورده‌های خبری و تولیدات پژوهشی در بخش های زیردسترس است:

– وب سایت خبرگزاری صداوسیما (سرویس پژوهش) <http://www.iribnews.ir>

پژوهشگر: رضائی پور

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۳	■ مقدمه
۴	■ اهم رخدادهاي سال هفدهم انقلاب
۵	■ برگزاري انتخابات پنجمين دوره مجلس شوراي اسلامي
۶	■ تاسيس حزب كارگزاران سازندگي
۷	■ اختلاس ۱۲۳ ميليارد ي بانگ صادرات
۷	■ افزايش نرخ تورم و تدابير دولت براي کاهش آن
۸	■ آخرين هواپيما ربايي در ايران
۸	■ طرح داماتو آمريكا عليه ايران
۹	■ برگزاري نخستين جشنواره سيما
۹	■ افتتاح شبكه پنج سيما
۱۰	■ جمع بندي

بهمن امسال، انقلاب اسلامی ایران چهل ساله می‌شود. این انقلاب در چهار دهه گذشته با مسائل و حوادث گوناگونی مواجه بوده و در عین حال دستاوردهای بسیاری داشته است. برای فهم قدرت و عظمت انقلاب، شناخت زمینه‌های شکل‌گیری و ویژگی‌های منحصر به فرد آن و وقایعی که از سر گذرانده ضروری است. بر این اساس بنا داریم در چهل شماره، تاریخ ۴۰ ساله انقلاب را بررسی کنیم. این شماره به تحولات و مسائل سال هفدهم انقلاب اختصاص دارد. برگزاری انتخابات پنجمین دوره مجلس شورای اسلامی، بررسی ماجرای اختلاس ۱۲۳ میلیاردی بانک صادرات، تداوم گرانی‌ها و افزایش نرخ تورم و تدابیر دولت برای کاهش آن، ماجرای هواپیماربایی، تصویب و اجرای طرح داماتو علیه ایران، برگزاری نخستین جشنواره سیما، افتتاح شبکه پنج سیما و افتتاح چند صد طرح عمرانی از مهم‌ترین رخداد‌های سال ۱۳۷۴ بود.

■ برگزاری انتخابات پنجمین دوره مجلس شورای اسلامی

انتخابات پنجمین دوره مجلس شورای اسلامی، ۱۸ اسفند ۱۳۷۴ و مرحله دوم آن ۳۱ فروردین ۱۳۷۵ برگزار شد. در این دوره از انتخابات ۵ هزار و ۳۶۵ نفر داوطلب بودند و از ۳۴ میلیون و ۷۱۶ هزار نفر واجد شرایط، ۲۴ میلیون و ۶۸۲ هزار و ۳۸۶ نفر (۷۱ و ۱۰ دهم درصد) در انتخابات شرکت کردند.^۱ در نهایت ۲۷۰ نماینده که ۱۴ نفر از آنها زن بودند، توانستند مجوز نمایندگی از مردم دریافت کنند.

در پنجمین دوره انتخابات مجلس شورای اسلامی رقابت بین ۴ طیف اصلی بود؛ جامعه روحانیت مبارز، حزب کارگزاران سازندگی^۲، ائتلاف خط امام و جمعیت دفاع از ارزش‌های انقلاب اسلامی. حزب کارگزاران و جمعیت دفاع از ارزش‌ها، اولین حضور انتخاباتی خود را تجربه می‌کردند. مجمع روحانیون و دفتر تحکیم وحدت در این انتخابات معترض رد صلاحیت نامزدهای خود بود و فهرستی معرفی نکرد. اما ائتلافی به نام «خط امام» متشکل از سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی، انجمن اسلامی معلمان و انجمن اسلامی مدرسین، فهرست ۳۰ نفره‌ای معرفی کردند. حزب کارگزاران با شعار «عزت اسلامی، تداوم سازندگی و آبادانی ایران» فهرست ۳۰ نفره در تهران معرفی کرد.

جامعه روحانیت دوباره با شعار «پیروی از خط امام، اطاعت از رهبری و حمایت از هاشمی» فهرستی ۳۰ نفره برای تهران داد. گروه‌های همسو در جناح راست هم از همین فهرست حمایت کردند. جمعیت دفاع از ارزش‌های انقلاب اسلامی هم که منتقد سیاست‌های فرهنگی دولت وقت بودند به دبیر کلی «محمدی ری شهری» فهرست ۳۰ نفره دادند که ۱۳ نامزد با جامعه روحانیت و ۷ نفر با فهرست کارگزاران مشترک بودند. نهضت آزادی هم ۱۰ نامزد را روانه وزارت کشور برای ثبت نام کرد که از این میان ۴ نفر (عزت ا... سحابی، ابوالفضل بازرگان، محمد بسته نگار و غلامعباس توسلی) تأیید شدند. این ۴ نفر در اعتراض به رد صلاحیت هم‌طیفان خود و اینکه در آخرین لحظه، تأیید شده‌اند و امکان رقابت ندارند انصراف دادند. فهرست جامعه روحانیت و کارگزاران بیشترین پیروزی را کسب کردند و نامزدهای اختصاصی ائتلاف خط امام و دفاع از ارزش‌ها رأی نیاوردند.^۳

جناح راست با ۱۴۰ نماینده (اکثریت)، کارگزاران سازندگی و تشکل‌های کارگری ۱۱۰ نماینده و مستقل‌ها با حدود ۳۰ تا ۴۰ نماینده ترکیب سیاسی مجلس پنجم را تشکیل دادند و سه فراکسیون بزرگ پدید آمد: ۱- فراکسیون جناح راست که حزب ا... نامیده شد ۲- فراکسیون کارگزاران و گروه‌های خط امام و تشکل‌های کارگری که فراکسیون مجمع حزب ا... نامیده شد ۳- فراکسیون مستقل، که نمایندگان غیر وابسته به هر دو فراکسیون را در بر می‌گرفت.^۴

دوازدهم خرداد ۱۳۷۵ نخستین جلسه مجلس پنجم برگزار شد. رئیس مجلس پنجم علی اکبر ناطق نوری و نائب رئیس‌ان وی، حسن روحانی و محمدعلی موحدی کرمانی بودند.

۱. پورتال وزارت کشور، ستاد انتخابات <https://www.moi.ir/portal/home/?384491>

۲. توضیحات درباره این حزب در رویداد بعدی خواهد آمد.

۳. روزنامه ایران، ش ۶۱۱۶، ۱۴/۱۰/۱۳۹۴.

۴. خانه ملت (خبرگزاری مجلس شورای اسلامی)، ۱۳۹۶/۱۱/۲۰.

■ تاسیس حزب کارگزاران سازندگی

حزب کارگزاران سازندگی ایران معروف به جناح راست مدرن یک حزب انشعاب یافته از جناح راست است که در آستانه انتخابات دوره پنجم مجلس شورای اسلامی (زمستان ۱۳۷۴) با تلاش ۱۶ نفر از اعضای هیئت دولت هاشمی رفسنجانی آغاز به کار کرد. سنگ بنای حزب کارگزاران درست در مقطعی گذاشته شد که یک سال و نیم از عمر دولت دوم وی باقی مانده بود. کارگزاران نخستین حزب سیاسی در ایران بود که در درون دولت شکل گرفت.^۱

نحوه ورود به انتخابات پنجمین دوره مجلس شورای اسلامی، اختلافاتی را میان کارگزاران دولت هاشمی رفسنجانی با «جامعه روحانیت مبارز» و «حزب مؤتلفه اسلامی» - که (جناح «راست») خوانده می‌شوند - بر سر ارائه لیست نامزدهای نمایندگی پدید آورد. جامعه روحانیت مبارز (به سبب مخالفت جمعیت مؤتلفه اسلامی) حاضر نشد پنج نفر از طرفداران هاشمی رفسنجانی را در فهرست مشترک قرار دهد.^۲ این عمل جامعه روحانیت مبارز باعث شد عده ای از نیروهای همکار اقتصادی رئیس جمهور و به اصطلاح جمعی از کارگزاران سازندگی کشور (۱۶ نفر از وزرا، معاونان رئیس جمهور، رئیس بانک مرکزی و شهردار تهران) با انتشار نامه‌ای در تاریخ ۱۳۷۴/۱۱/۳۰ که به مجلس شورای اسلامی نوشته شده بود، از جناح راست انشعاب کنند و جناح راست مدرن را تشکیل دهند.^۳

این اقدام با واکنش منفی شدید جناح راست رو به رو شد و آن را دخالت قوه مجریه در قوه مقننه قلمداد کردند. همچنین وزرای امضاکننده بیانیه را تهدید به استیضاح و حتی طرح بررسی کفایت رئیس جمهور در مجلس را مطرح کردند. آیتا... هاشمی رفسنجانی نیز ضمن مخالفت با ایجاد این تشکل جدید، راه حل رسیدن به تفاهم را در گنجاندن نام برخی از کارگزاران در لیست «جامعه روحانیت» می‌دیدند.^۴

در نهایت با فرمان رهبر معظم انقلاب آیتا... خامنه‌ای، مبنی بر اینکه این کار توهین به مجلس نیست، اما وزرا باید از عضویت در آن معاف شوند،^۵ غائله فروکش کرد و با حذف ۱۰ وزیر، به یک جمع ۶ نفره کاهش یافت که شامل ۵ معاون رئیس جمهور و شهردار تهران می‌شدند که با صدور بیانیه‌ای با عنوان «کارگزاران سازندگی» حضور خود را در عرصه انتخابات اعلام کردند؛ این گروه نهایتاً با فشار شورای نگهبان فعالیت انتخاباتی خود را با عنوان «جمعی از کارگزاران سازندگی» سامان داد.^۶

۱. فوزی، سیدیچی؛ تحولات سیاسی اجتماعی ایران بعد از انقلاب اسلامی در ایران، تهران، موسسه چاپ و نشر عروج، ۱۳۸۴، چ اول؛ جلد دوم، صص ۲۵۴ - ۲۴۹ و شادلو،

عباس؛ تکثرگرایی در جریان اسلامی، تهران، وزراء، ۱۳۸۶، چ اول، صص ۳۰۵.

۲. مظفری، آیت؛ جریان شناسی سیاسی ایران معاصر، قم، زمزم هدایت، ۱۳۸۷، چ سوم، صص ۱۴۱.

۳. شادلو، عباس؛ تکثرگرایی در جریان اسلامی، تهران، وزراء، ۱۳۸۶، چ اول، صص ۱۰۴.

۴. تاریخ ایران، «روایت هاشمی رفسنجانی از پیدایش کارگزاران سازندگی/ رهبری فرمودند بگذارید کارگزاران لیست بدهند»

۵. ظریفی نیا، حمیدرضا؛ کالبدشکافی جناح های سیاسی ایران، تهران، آزادی اندیشه، ۱۳۷۸، چ اول، صص ۱۰۶.

۶. باشگاه خبرنگاران جوان، ۱۳۹۳/۰۱/۱۳.

■ اختلاس ۱۲۳ میلیاردی بانک صادرات

یکی از رویدادهای جنجالی و خبرساز سال ۱۳۷۴ ماجرای دادگاه اختلاس ۱۲۳ میلیاردی^۱ بانک صادرات و اولین اعدامی اختلاس پس از انقلاب بود.

وقوع اختلاس میلیاردی در شعبه ۲۰۷ باغ فردوس تجریش بانک صادرات توسط فاضل خداداد و با تباری با کارمندان این بانک بهمن ۱۳۷۱ خبرساز و زودتر از همه رئیس وقت اداره کل کلر بانک صادرات ایران از این ماجرا باخبر شد.

فاضل خداداد با شروع جنگ ایران و عراق در مهر ۱۳۵۹ از ایران خارج شد. او پس از پایان جنگ در شهریور ۱۳۶۷ به ایران بازگشت و با معرفی مرتضی رفیق دوست که آن زمان رئیس کمیته انقلاب اسلامی سعدآباد بود به یکی از شعب بانک صادرات معروف به شعبه ۲۰۷ در باغ فردوس (تجریش) مراجعه و یک حساب جاری به شماره رند ۲۰۰۰ باز کرد.^۲

ریاست دادگاه پرونده اختلاس بانک صادرات بر عهده غلامحسین محسنی اژه‌ای بود. وی فاضل خداداد را مفسد فی الارض شناخت و به اعدام محکوم کرد و مرتضی رفیق دوست دیگر متهم پرونده را به حبس ابد محکوم کرد. اما وی پس از مدتی عفو و در سال ۱۳۸۲ از زندان آزاد شد.^۳

■ افزایش نرخ تورم و تدابیر دولت برای کاهش آن

بنابر آمار رسمی بانک مرکزی، تورم در سال ۱۳۷۳ به بیش از ۳۵ درصد و در سال ۱۳۷۴ به حدود ۵۰ درصد (۴۹٫۴) رسید که بالاترین نرخ تورم رسمی و اعلام شده در ایران است.

برنامه دوم توسعه در سال ۷۴ در اوضاعی آغاز شد که به علت فشارهای اقتصادی ادامه روند آزادسازی قیمت‌ها امکان پذیر نبود. بر همین اساس دولت برای کاهش تورم و فشار اقتصادی اقدام به چرخشی استراتژیک کرد و مجموعه‌ای از سیستم‌های کنترل اقتصادی شامل سیستم چند نرخ ارز، برقراری مجدد کنترل قیمت‌ها، کنترل واردات و سیاست‌های پولی انقباضی اعمال شد که همگی نشانه‌ای از یک تغییر مجدد استراتژیک نسبت به استراتژی‌های اعلام شده در برنامه دوم بود. در این اوضاع فشارهای آمریکا به ایران افزایش یافت و موجب افزایش قیمت دلار به ۷۰۰ تومان شد.

به دنبال آن دولت کلیه معاملات ارزی را قاچاق اعلام کرد و قیمت دلار را تحت کنترل قرار داد. این سیاست در کنترل ارز تا حدی موفق بود. سیاست دولت بر محور کنترل تورم قرار گرفت و تکیه این سیاست، کنترل نقدینگی بانک‌ها بود و بنابراین سقف اعتبارات به شدت محدود شد. این سیاست هر چند باعث کاهش تورم در سال بعد شد، اما لطماتی به بخش تولید و صنعت که به شدت دچار مشکل کمبود نقدینگی بودند، وارد کرد.^۴

۱. صالح نیکبخت وکیل بانک صادرات در ماجرای اختلاس می‌گوید: البته رقم دقیق این اختلاس، حدود ۱۲۱ میلیارد تومان بود و نه ۱۲۳ میلیارد، ولی به هر حال به اختلاس ۱۲۳ میلیاردی موسوم شد. «کالبدشکافی اختلاس ۱۲۳ میلیاردی». روزنامه شرق، ۱۳۹۰/۰۷/۱۱.

۲. «کالبدشکافی اختلاس ۱۲۳ میلیاردی». روزنامه شرق، ۱۳۹۰/۰۷/۱۱.

۳. روزنامه شرق، «مصاحبه با محسن رفیق دوست». روزنامه جام جم، ۱۳۸۸/۰۸/۱۷.

۴. روزنامه دنیای اقتصاد ۱۳۸۹/۱۱/۳۰؛ به نقل از گزارش عملکرد برنامه دوم، سازمان برنامه و بودجه

■ آخرین هواپیمابایی در ایران

آخرین هواپیمابایی در ۲۸ شهریور ۱۳۷۴ اتفاق افتاد. در این واقعه پرواز ۷۰۷ هواپیمای ساها در اجاره کیش ایر در مسیر تهران-کیش، به دست مهماندار ۳۶ ساله به نام رضا جباری ربوده شد. هواپیماربا قصد داشت هواپیما را به اروپا ببرد، اما سوخت کافی نبود. رباینده درخواست نشستن هواپیما در فرودگاه طهران در عربستان سعودی را کرد اما عربستان این درخواست را رد کرد. سپس درخواست فرود در اردن را کرد، اما اردن نیز اجازه فرود نداد. سرانجام هواپیماربا تصمیم گرفت تا هواپیما را در فرودگاه بن گوریون در تل آویو بنشانند اما رژیم اسرائیل به سبب احتمال وجود بمب در هواپیما اجازه فرود در پایتخت را نداد و با همراهی یک جنگنده اسرائیلی به سمت یک پایگاه هوایی اسرائیل در نزدیکی ایلات، هدایت و نشانده شد. رباینده پس از پیاده شدن، محاصره و بدون درگیری تسلیم شد.^۱

رژیم صهیونیستی مسافران را بعد از یک روز توقف آزاد کرد اما رباینده را به ایران پس نداد و او را به علت چهار اتهام: دزدی هوایی، هواپیمابایی، حمل غیرقانونی اسلحه گرم و ورود غیرقانونی به خاک اسرائیل به ۸ سال زندان محکوم کرد. روزنامه اسرائیلی هآرتص در سال ۲۰۰۶ نوشت که دولت کانادا در سال ۱۹۹۸ (۳ سال بعد از حادثه) به هواپیماربا پناهندگی داده، اما او ۱۲ سال بعد از هواپیمابایی شهروند رژیم صهیونیستی شده است.^۲

■ طرح داماتو آمریکا علیه ایران

«آلفونسو داماتو» سناتور جمهوری خواه در ۸ سپتامبر ۱۹۹۵ (۱۷ شهریور ۱۳۷۴) با ارائه طرحی خواستار تحریم اقتصادی بر ضد شرکت‌های غیرآمریکایی شد که تکنولوژی مربوط به صنعت نفت را در اختیار ایران می‌گذارند. در ۲۰ دسامبر (۲۹ آذر ۱۳۷۴)، لایحه داماتو به تصویب مجلس سنا رسید. به موجب این طرح، هر شرکت یا دولتی که بیش از ۴۰ میلیون دلار در صنایع نفت و گاز ایران سرمایه‌گذاری کند، مجازات اقتصادی خواهد شد. همزمان با ارائه این طرح، «بنجامین گیلمن» رئیس کمیسیون روابط بین‌الملل مجلس نمایندگان آمریکا نیز طرح مشابهی ارائه کرد. این دو لایحه پس از تصویب در مجلس سنا و نمایندگان به کمیته‌ای مشترک ارجاع شد و پس از ادغام مفاد آنها به صورت قانون «مجازات ایران - لیبی» درآمد و بعدها به «قانون داماتو» معروف شد. این قانون که در ۴ اوت ۱۹۹۶ (۱۴ مرداد ۱۳۷۵) به امضای رئیس جمهور آمریکا رسید، شامل ۱۴ بخش است. یک دهه بعد در پی شکست قانون تحریم نفتی ایران و لیبی (ایلسا) و تبعیت نکردن دیگر کشورها از آمریکا، این کشور رویکرد جدیدی در پیش گرفت که بر اساس آن تمدید ۵ ساله این تحریم جای خود را به تمدید ۲ ماهه داد. از سال ۲۰۰۶ به بعد با خارج شدن نام لیبی از آن به قانون (ایلسا) یا «قانون تحریم‌های ایران» تغییر یافت و بخش‌هایی دیگری نیز به آن اضافه شد. بر همین اساس در ۵ اوت ۲۰۰۶ اجرای این قانون دو ماه تمدید شد. پس از دو ماه نیز قانون تحریم‌های ایران ۵ سال تمدید شد.^۳

۱. ماهنامه صنایع هوایی، ش. ۵۲ (مهر ۱۳۷۴).

۲. برگرفته از خبرگزاری مهر ۱۳۹۴/۱۰/۰۶.

۳. اداره پژوهش‌های خبری، کد پژوهشی S-22256، ۱۳۹۵/۰۸/۲۶.

در سال ۲۰۱۲ بخش‌های بیشتری از تحریم‌ها با امضای باراک اوباما رئیس‌جمهور وقت آمریکا به قانون داماتو اضافه شد. در سال ۲۰۱۶ کنگره آمریکا رای به تمدید ۱۰ ساله قانون داماتو داد و اوباما رئیس‌جمهور وقت آمریکا بر اساس توافق برجام برای یک سال آن را تعلیق کرد^۱ و با روی کار آمدن ترامپ و خارج شدن از برجام عملاً هم قانون داماتو و هم سایر تحریم‌ها بازگشتند.

بخش عمده‌ای از تحریم‌های ایران مربوط به مصوبات کنگره آمریکا می‌شود. براساس قوانین ایالات متحده، رئیس‌جمهور می‌تواند اجرای هر قانونی از کنگره را به مدت ۶ ماه به تاخیر بیندازد اما آنچه کنگره تصویب کرده و قانونی مدون است، برای فسخ نیازمند تایید مجدد کنگره است^۲ که بیشتر قوانین تاثیرگذار بر اقتصاد ایران، از این دست قوانین اند. قانون تحریم‌های داماتو از جمله قوانینی است که بیشترین تأثیر را بر اقتصاد ایران داشته است.^۳

معاونت ساسی صداوتیما

■ برگزاری نخستین جشنواره سیما

نخستین جشنواره سیما ۲۳ آبان ۱۳۷۴ در زیباکنار برگزار شد. برگزیدگان در این جشنواره در ۳۳ حوزه معرفی و به ساخته‌های آنها جوایزی اهدا شد. تخصص‌های تلویزیونی در این جشنواره جایزه گرفتند و هیئت‌های انتخاب در چهار گروه «کودک و نوجوان»، «داستانی و نمایشی»، «مستند» و «ترکیبی» کار داوری را به عهده داشتند. در این جشنواره ۳۴۰ اثر به دبیرخانه رسید که از میان آنها ۵۰ اثر برای حضور در بخش مسابقه پذیرفته شد. نکته مهم در این جشنواره توجه به قالب «ترکیبی» به عنوان مهم‌ترین رکن برنامه‌سازی تلویزیونی بود که معمولاً به سبب کمبود بودجه و برآوردهای اندک کمتر به آن توجه می‌شود. این جشنواره سال‌های بعد البته نه به صورت منظم برگزار شد.^۴

■ افتتاح شبکه پنج سیما

شبکه پنج سیما یا همان شبکه تهران، ۵ آذر سال ۱۳۷۴ با هدف پاسخگویی به نیازهای شهری اجتماعی، فرهنگی، دینی و سیاسی استان تهران و انعکاس، تبیین و مسائل و موضوعات مربوط به آن تاسیس شد.

۱. خبرگزاری ایسنا، آذر ۱۳۹۵.

۲ - تحریم‌های آمریکا علیه ایران فارغ از نهاد تحریم‌کننده به دو دسته **تحریم‌های اولیه** و **ثانویه** تقسیم می‌شود؛

تحریم‌های اولیه: در صورتی که تحریم تنها به روابط دو کشور مربوط شود، به طوری که کشوری از برقراری تجارت یا تبادل خدمات یا سایر روابط اقتصادی و اجتماعی با کشور دیگری امتناع نماید، این تحریم اصطلاحاً «تحریم اولیه» یا ابتدایی که دامنه شمول آن محدود می‌باشد، خوانده می‌شود. به طور مثال کلیه مقرراتی که تاکنون اتحادیه اروپا در خصوص اعمال محدودیت علیه شرکت‌های اروپایی به منظور فعالیت در داخل ایران وضع نموده، در زمره تحریم‌های اولیه قرار می‌گیرد. در آمریکا، این تحریم‌ها عمدتاً مبتنی بر فرمان‌های اجرایی رئیس‌جمهوری آمریکا می‌باشد.

تحریم‌های ثانویه: گاهی کشوری ممکن است دامنه تحریم را گسترش داده و از برقراری روابط بازرگانی، مالی و سایر روابط با سایر کشورهایی که با کشور مورد تحریم دارای روابط می‌باشند خودداری نماید؛ اصطلاحاً به این نوع تحریم، «تحریم ثانویه» می‌گویند. نمونه بارز آن را در خصوص اعمال تحریم‌های ایالات متحده علیه شرکت‌هایی که در طی سالیان اخیر با ایران در حال تعامل اقتصادی بودند؛ شاهد بودیم.

۳. اداره پژوهش‌های خبری، کد پژوهشی S-22637، ۱۳۹۵/۱۱/۲۴.

۴. روزنامه اعتماد، ۱۳۹۱/۱۱/۰۱.

۱۹ سال از این ماموریت شبکه تهران گذشت تا آن که ۲۹ آذر ۱۳۹۳ از حالت شبکه استانی تهران خارج و به شبکه سراسری پنج سیما تغییر رویکرد داد. با تغییر رویکرد و ماموریت جدید شبکه پنج سیما، بعضی از گروه های این شبکه با یکدیگر ادغام شد و با تعریف جدید به فعالیت خود ادامه داد. ایجاد سه گروه اقتصاد و جامعه، اقتصاد و توسعه و کسب و کار ساختار اصلی شبکه اقتصاد پنج سیما را تشکیل داد. علاوه بر این سه گروه، گروه های معین برنامه های معارفی، اداره و نظارت بر برنامه های کودک و نوجوان، امور تامین برنامه، شورای اقتصاد، ستاد راهبردی اقتصاد مقاومتی مجموعه واحدهای برنامه سازی هستند که در این شبکه فعال اند.

سایر مدیریت های ستادی شبکه، از جمله مدیریت های اطلاعات و برنامه ریزی، طرح و برنامه، امور مالی، تولید و فنی، پخش و تامین برنامه از نظر ساختاری تغییری نکرده اند و با شرح وظایف گذشته خود فعالیت می کنند.^۱

■ جمع بندی

سال ۱۳۷۴ نیز با تداوم گرانی و مشکلات اقتصادی مردم آغاز شد، به طوری که در نیمه ماه اول سال کشور شاهد ناآرامی و تظاهرات مردم اسلامشهر بود. افزایش نرخ تورم در سال ۱۳۷۴ به ویژه در دو ماه اول سال به حدی رسید که بالاترین نرخ تورم در ایران بود. بر همین اساس دولت برای کاهش تورم و فشار اقتصادی اقدام به چرخشی استراتژیک کرد و مجموعه ای از سیستم های کنترل اقتصادی شامل سیستم چند نرخ ارز، برقراری مجدد کنترل قیمت ها، کنترل واردات و سیاست های پولی انقباضی اعمال شد که تاثیر بسزایی در کاهش فشارهای اقتصادی بر مردم داشت. برگزاری انتخابات پنجمین دوره مجلس شورای اسلامی و شکل گیری حزب کارگزاران سازندگی از دیگر اتفاقات سال ۱۳۷۴ بود. برگزاری دادگاه اختلاس ۱۲۳ میلیاردی بانک صادرات و اولین اعدامی اختلاس پس از انقلاب در کنار آخرین هواپیمارمایی در ایران از مهم ترین تحولات سال ۷۴ بود. در این سال آمریکا در ادامه دشمنی هایش علیه مردم ایران طرح تحریمی بسیار گسترده ای با نام قانون داماتو تصویب و اجرا کرد. شهادت دکتر فتحی شقاقی دبیرکل جهاد اسلامی فلسطین و تداوم تهاجم رژیم صهیونیستی به جنوب لبنان و در کنار اینها، ترور اسحاق رابین نخست وزیر رژیم صهیونیستی از مهم ترین اتفاقات سال ۱۳۷۴ در عرصه منطقه ای بود. البته ادامه بهره برداری و افتتاح صدها طرح عمرانی و اقتصادی در سراسر کشور از رویدادهای امیدآفرین و نوید بخش این سال بود.

۱. پایگاه اطلاع رسانی سیما <http://iribtv.ir/portal/ViewPage/1410>